

Europos Parlamento narys Juozas Olekas siūlo į šį svarbų teisės aktą pažiūrėti iš arčiau – įvertinti kilusius mitus ir susipažinti su tiesa.

Šiuos metu pasaulį siaubiantys karščiai vargina ne tik žmones, jie atneša nepataisomos žalos gamtai. Pasaulio gamta nyksta precedento neturinčiu greičiu – 1 milijonui gyvūnų ir augalų rūšių gresia išnykimas. 80 % Europos buveinių yra prastos būklės. Drastiškai didėja dirbamos žemės dykumėjimas. Todėl Europos Komisijos pasiūlytas ir Europos Parlamento priimtas Gamtos atkūrimo reglamentas yra labai svarbus, siekiant užkirsti kelią klimato kaitai ir biologinės įvairovės nykimui. ES pelkių, upių, miškų, pievų, jūrų ekosistemų, miestų aplinkos ir jose gyvenančių rūšių atkūrimas yra būtinas, jei norime užtikrinti apsirūpinimą maistu, būti atsparesni klimato kaitos sukeliamoms nelaimėms, užtikrinti žmonių sveikatą ir gerovę.

Deja, Europos Parlamente priimtas Gamtos atkūrimo įstatymas buvo labai politizuotas – viešoje erdvėje buvo reiškiamos nepagrįstos pretenzijos, išsakomi ginčytini argumentai ir iškreipiamas tikrasis įstatymo turinys.

MITAS: Reglamentas kels grėsmę ūkininkų pragyvenimui ir susilpnins Europos galimybes apsirūpinti maistu.

TIESA: Klimato kaita ir biologinės įvairovės nykimas yra didžiausia grėsmė maisto saugumui, todėl gamtos atkūrimas kaip tik turės teigiamą poveikį Europos aprūpinimo maistu saugumui ir padės ūkininkams užtikrinti, kad ateinančiais dešimtmečiais žemė būtų produktyvi.

Norint užtikrinti maisto gamybą ir ūkininkų pajamas ateinančiais dešimtmečiais, būtina sustabdyti biologinės įvairovės – paukščių, gyvūnų ir apdulkintojų vabzdžių – nykimą ir pagerinti dirvožemio kokybę. To ir siekiama šiuo reglamentu.

Europos Komisija apskaičiavo, kad investicijos į gamtą atsiperka – už kiekvieną išleistą eurą gauname 8–38 eurų ekonominės vertės.

MITAS: Reglamente reikalaujama, kad ūkininkai nustotų naudoti 10-20 % savo žemės ūkio paskirties žemės.

TIESA: Žemės palikimas kraštovaizdžio elementams nėra privalomas reglamento tikslas nei valstybių, nei ūkių lygmeniu. Tai yra gairės, nurodančios ES lygmens politinį tikslą, nustatytą Biologinės įvairovės strategijoje iki 2030 m.

Reglamente tik reikalaujama, kad valstybės narės padidintų žemės ūkio paskirties žemės, turinčios didesnę kraštovaizdžio elementų įvairovę, dalį. Valstybės narės pačios nustatys padidinimo lygį savo nacionaliniuose atkūrimo planuose, todėl šis lygis galės būti mažesnis.

Balsuodami už reglamento pataisas Europos Parlamente visas nuorodas į 10 % tikslą išbraukėme apskritai – didelės įvairovės kraštovaizdžio ypatybėmis bus laikomi ir tam tikri produktyvūs elementai – vaismedžiai ir pan.

MITAS: Reglamentas sukurs daugiau saugomų teritorijų.

TIESA: Gamtos atkūrimas skiriasi nuo gamtos apsaugos. Reglamento pasiūlyme naujų saugomų teritorijų nėra. Nenumatyta įpareigoti plėsti saugomų teritorijų tinklą ar įvesti naujas atkūrimo priemones, nesuderinamas su ūkine veikla.

Siekiama pagerinti visų ekosistemų įvairovės sąlygas, stiprinti jų atsparumą, įskaitant neigiamą klimato kaitos poveikį (pvz., sausras, karščio bangas, audras, potvynius). Atkūrimo priemonės eina kartu su ekonomine veikla.

MITAS: Balsuojant už reglamentą Europos Parlamente nebuvo atsižvelgta į Lietuvos ir ūkininkų pozicijas.

TIESA: Lietuvos Vyriausybė reglamento projektą vertina kaip svarbią iniciatyvą. Derybų metu pavyko išspręsti Lietuvai svarbiausius klausimus dėl žemės ūkio ekosistemų ir durpynų atkūrimo, išimčių nacionalinei gynybai ir atsinaujinančiai energetikai, lankstumo ir galimybių atsižvelgti į nacionalinius ypatumus, įgyvendinant reglamentą, todėl Lietuvos vyriausybė pritarė reglamentui.

Balsuojant Europos Parlamente užtikrinome, kad ūkininkams nebus užkrauta papildoma našta. Išbraukėme straipsnį dėl žemės ūkio sistemų atkūrimo, kuriame buvo ginčytini pakartotinio drėkinimo tikslai ir biologinės įvairovės rodikliai, o kitus atkūrimo tikslus palikome NATURA 2000 tinklo vietovėms.

MITAS: Reglamento įgyvendinimui bus naudojamos žemės ūkiui skirtos lėšos.

TIESA: Europos Parlamente buvo priimtas pakeitimas, kuriame teigiama, kad per metus nuo reglamento įsigaliojimo Europos Komisija turės apibrėžti galimybes, finansavimo poreikius ir įgyvendinimo spragas, įskaitant kompensavimo priemones žemės savininkams. Finansavimo spragų, susijusių su šio reglamento įgyvendinimu, finansavimas turės būti užtikrinamas nenaudojant BŽŪP ar kitų žemės ūkio ir žuvininkystės finansavimo šaltinių.

Mitai ir tiesa: ar Europos Parlamento priimtas Gamtos atkūrimo
reglamentas pakenks mūsų ūkininkams?

